

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 9 • год. CV • 14 май 2026 г. • цена 1 лев / 0.51 €

www.stdbg.org

Печатно издание: ISSN 1313-7611 • Онлайн издание: ISSN 2815-2638

130 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ

Д-Р ВАНЯ ИВАНОВА

За начало на тракийското национално освободително движение се приема 12 май 1896 г., когато са положени основите на дружество „Странджа“. То възниква във връзка с необходимостта от справедливо решение на тракийския проблем, който е съставна част от българския национален въпрос.

Хиляди са тракийските бежанци и техните потомци от Тракия и Мала Азия, които прокудени от домовете си след войни и въстания, търсят спасение в свободните земи на Отечеството. След Руско-турската война от 1877–1878 г., тракийският въпрос влиза в дневния ред и на международните отношения. По силата на Санстефанския

търпява две национални катастрофи, които имат тежки последици за Тракия.

Нарушавайки Лондонския договор от 17 май 1913 г., с който приключва I-та Балканска война, турски войски навлизат в българските територии, избиват огромна част от населението, заграбват имотите му и реокупират Одринска Тракия, която на практика е обезбългарена чрез избиване и прогонване на българското население. Академик Любомир Милетич в книгата си „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“ записва, че трагедията на тракийските изселници е съпоставима с клането в Батак. За извършените зверства съвременни изследователи използват термина „геноцид“.

правата и интересите на тракийци: организира протести срещу несправедливите клаузи на следвоенните договори, за запазване на Западна Тракия в границите на българската държава; за връщане на бежанците по родните им места, а при невъзможност – тяхното настаняване и оземляване в България; защитава имуществените и социални права на тракийските българи; представя пред широката българска и международна общественост тракийския въпрос.

През август 1924 г. се създава Тракийски младежки съюз, а през 1933 г. – Тракийски женски съюз като неделима част от Тракийската организация и заедно с нея работят за постигане на целите и задачите на тракийци.

Шествие за защита правата на тракийци по повод 120 г. тракийско движение

мирен договор от 3 март 1878 г. Турция признава създаването на трибутарно българско княжество, чиито граници съвпадат с етническите граници на българската възрожденска нация в Мизия, Тракия и Македония.

Откъсването на български територии и предаването им на съседни страни или връщането им в пределите на Османската империя по силата на решенията на Берлинския конгрес (1/13 юни – 1/13 юли 1878 г.), поражда огромно разочарование сред българското население и задълбочава българския национален въпрос. Съединението от 1885 г. решава само част от него чрез обединението на Княжество България и Източна Румелия. Извън българските държавни граници остават Одринска и Беломорска Тракия и Македония, чието население, оставено в границите на Османската империя страда от липсата на законност, от чуждия социален, политически и икономически гнет.

За решаването на българския национален въпрос се водят дипломатически препишки, правят се петиции, избухват няколко въстания. В периода 1912–1919 г. България води три войни и пре-

Тежки са последиците за Тракия и от втората национална катастрофа, сполетяла България след Първата световна война. По силата на Ньойския договор от 1919 г. Западна Тракия е предадена под управлението на Антантата. Като неразделна част от договора, по искане на Гърция, е приложена и т.нар. Конвенция за доброволна размяна на малцинствата между двете съседни страни, която впоследствие е използвана от гръцките управляващи среди за насилствено прогонване на българското население от Западна Тракия. През юли 1923 г. с Лозанския договор Западна Тракия е дадена на Гърция, а Източна Тракия на Турция. Надеждите на българските бежанци, напуснали Тракия по време на войните и непосредствено след тях, че след оттеглянето на чуждите власти, ще могат да се завърнат по домовете си, не се сбъдват. Историческите условия след Първата световна война налагат съществуването на две паралелни направления в тракийското движение в България: нелегално и легално. Създадената по време на Одринския конгрес (1918 г.) Тракийска организация с легални средства брани

Успоредно с легалната Тракийска организация съществува и паралелна нелегална организация – Вътрешна тракийска революционна организация (ВТРО), създадена през 1922 г. Правителството на А. Ляпчев принуждава Вътрешната тракийска революционна организация да се саморазпусне. На нейно място на 12 октомври 1927 г. се създава Комитет за свободата на Тракия (КСТ), който си поставя за цел освобождаването на Тракия и присъединяването ѝ към България.

През 1934 г. е основан Тракийският научен институт (ТНИ), чиято основна цел е научно изследователска и пропагандна дейност. Сред сътрудниците му се открояват имената на акад. Димитър Михалчев, Иван Орманджиев, Атанас Иширков, Христо Вакарелски и др.

Деветнадесетомайският преврат през 1934 г. довежда на власт правителството на Кимон Георгиев, което забранява всички политически партии и обществени организации, в т.ч. и Тракийската. Постепенно затихва целият организационен живот на тракийци.

Продължава на 2-а стр.

ТРАКИЙСКИ СЪБОР В ЯМБОЛ

На стр. 3

ЛЕКЦИЯ В КУЛТУРЕН КЛУБ „ТРАКИЯ“

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На 4 май се състоя поредната лекция в Културен клуб „Тракия“. Тя бе открита от Мария Божкова – член на ВК на СТДБ и зам.-председател на столичното тракийско дружество „Тракия“. Темата бе „Цариградският договор и тракийската 1913 г.“, представена от проф. Светлозар Елдъров – член на ВК на СТДБ и на ТНИ. В изложението си той се спря на основните моменти в историческата съдба на България преди, по време и след подписване на Цариградския договор, който е сключен между Царство България и Османската империя и окончателно оформя българо-османската граница след Балканските войни. Бяха посочени причините за предаването на Източна Тракия и Одрин и защо освободените земи се превръщат в отстъпени територии. В своето задълбочено проучване проф. Елдъров изтъкна и ролята на зараждащото се тогава Младотурско движение, което влияе на правителството на Османската империя. Важността на маркираните теми породиха интересна дискусия. Поради проявения интерес към проблематиката изложението ще бъде публикувано на страниците на в. „Тракия“.

Следващата сбирка ва КК „Тракия“ ще бъде през м. юни.

ПРИЗНАНИЕ ЗА ЧЛ.-КОР. ПРОФ. ВАСИЛ ПРОДАНОВ

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На 5 май бе отбелязан тържествено 80-годишният юбилей на дългогодишния член на ЦР, на ВК на СТДБ и на ТНИ чл.-кор. проф. Васил Проданов – учен и общественик с богат академичен принос в българската и световна наука. С активната си позиция на истински родолюбец той неотклонно отстоява тракийската кауза и националната ни историческа памет и идентичност. За неговия значим принос към осъществяване целите и дейността на Съюза на тракийските дружества в България и по повод юбилея му бе присъдено най-високото отличие на организацията ни – медал „Капитан Петко войвода“, златен с лента.

От сърце му честитим годишнината с пожелания за здраве, енергия и отдаденост в служба на отечеството ни и на тракийското движение. Продължавай все така да ни вдъхновяваш със своята мъдрост и доброта, скъпи професоре!

130 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО...

Продължение от 1-а стр.

Единственият техен легален представител до края на Втората световна война е ТНИ, който развива дейност, съобразена с политическите реалности.

Обществено-политическите трансформации, настъпили след 9 септември 1944 г., дават възможност за възстановяване на Тракийската организация. Тя започва работа за трайното разрешаване на тракийския въпрос, за възпитаване на бежанците в патриотизъм, прогресивен дух, славянска солидарност и разбирателство между балканските народи, за задоволяване на непосредствените специфични нужди на тракийските бежанци.

Няколко години по-късно радикалните промени във всички сфери на обществено-политическия живот в България, ликвидирането на многопартийната система и политическия плурализъм, сливането на партийно-политически с държавни функции и формалният конституционно-парламентарен живот след 1948 г., рефлектират върху наскоро възстановената Тракийска организация, на която се възлагат единствено културно-просветни задачи. През 1950 г. организацията се преименува на Съюз на тракийските културно-просветни дружества (СТКПД), а местните структури стават културно-просветни дружества „Тракия“.

Влошените българо-турските отношения в края на 70-те – началото на 80-те години на ХХ в. и препокриването на задачите, поставени пред тракийските дружества и пред отечественофронтските организации, са сред причините, довели до решението на Политбюро на ЦК на БКП (1.02.1977), съгласно което **Съюзът на тракийските културно – просветни дружества трябва да прекрати дейността си**. Като резултат Централното ръководство на Тракийската организация е разпуснато, а някои от дружествата по места са включени в отечественофронтските структури като тракийски бежански клубове, които са подчинени на йерархията на Отечественния фронт.

С разпускането на Централното ръководство като стожер на организацията и като генератор на идеи и насоки, повечето от дружествата се разпадат, а имуществото на Съюза преминава към държавата и към Отечественния фронт. В продължение на повече от десет години тракийските българи нямат своя организация, която да отстаива техните права, липсват и устойчиви форми на взаимодействие между тях.

Радикалната промяна на обществената система на държавния социализъм след 10 ноември 1989 г., свързана с конституирането на нова обществена реалност, започва с възстановяването на стари и създаването на нови политически партии, сдружения и обществени организации. **На 10 януари 1990 г. в София** представители на тракийски клубове от София, Пловдив, Стара Загора, Хасково, Кърджали, Асеновград, Крумовград, Момчилград, Свиленград, Ямбол, Казанлък, Харманли, Ардино, Бургас, Царево, Малко Търново, Поморие

и Пазарджик провеждат заседание, по време на което се **приема Декларация за възстановяване на Съюза на тракийските културно-просветни дружества в България** със седалище в гр. София. Решено е през януари – февруари 1990 г. да се проведе национална конференция, която да приеме устав на СТКПД, да избере ръководни органи, да приеме Обръщение към бежанците и техните потомци от Тракия и Мала Азия за активна дейност, съобразена с устава и целите на Тракийската организация. Избрано е Временно ръководство начело с Костадин Карамитрев, председател на Софийското дружество, което да подготви конференцията. Решението за възстановяването на Съюза мотивира тракийци и за около месец броят на възстановените дружествата нараства.

На **7 февруари 1990 г.** в столицата се провежда **Национална конференция**, в работата на която участват 136 делегати от 26 тракийски клубове в страната. Приветствия към тракийци поднасят историкът доц. Димитър Гоцев – председател на Съюза на македонските културно-просветни дружества и големият български писател и патриот Николай Хайтов – главен редактор на сп. „Родопи“. Хайтов информира присъстващите на конференцията, че докато тракийци си възстановят собствените печатни издания, той заедно с неговите колеги предоставят 10 страници (от общо 50) от сп. „Родопи“ на Тракийската организация за материали, свързани с тракийска тематика.

Основният доклад на конференцията изнася Костадин Карамитрев. Акцентите в него очертават пораженията, нанесени на Тракийската организация след нейната фактическо разпускане през 1977 г. На практика е разрушена структурата на организацията, прекъснати са връзките между поколенията, липсва материалната база, която е присвоена от държавата и Отечественния фронт.

В изказванията на делегатите звучат носталгия и болка по Тракия и тревога за бъдещето. Направено е предложение Тракийският научен институт, който след 1977 г. е предаден към БАН, отново да стане част от Тракийската организация.

Въпреки сериозните поражения, нанесени на организацията, делегатите на конференцията приемат, че в новите условия съществуват благоприятни възможности и перспективи за тракийската кауза, определяйки я като част от националния въпрос на България. Делегатите приемат като основни цели на Съюза работата за нейното справедливо решаване и възстановяване традициите на Тракийската организация в културно-просветната и издателска дейност, развиване на художествена самодейност, възстановяване на паметници и паметни плочи, проучвателна работа, популяризиране и съхраняване за поколенията на историята и културното наследство на тракийци. И не на последно място по значимост като цел се поставя организационното укрепване на Съюза и на дружествата, създаване на нови такива и привличане на нови членове.

Приетият Устав възприема

да част от текстовете на устава от 1947 г., но е съобразен и с новите реалности в България. Главната задача е да се узакони приемствеността между организацията, разпуснатата през 1977 г. и възстановената през 1990 г., за да може да защити претенциите си на законен правоприменник на имуществото, което ѝ е отнето при нейното разпускане. **Основната цел, записана в Устава на Съюза е да ратува за единна, независима, демократична и целокупна България, както и за справедливо и мирно решаване на националния въпрос и на тракийската кауза като негова неразделна част.** Тракийските дружества са дефинирани като обществено-патриотични, непартийни организации, които ще се регистрират като юридически лица. **Съюзът е дефиниран като обединение на дружества, което ще подпомага и координира тяхната дейност.** За наименованието на Съюза се правят много предложения. За първи път е направено предложение името на организацията да стане Съюз на тракийските дружества в България. Делегатите приемат, че организацията ще се нарича **Съюз на тракийските културно-просветни дружества в България**, за да се обоснове приемствеността със закритата през 1977 г. структура и за да може да се претендира за отнетото от държавата имуществото. Избрани са Централно ръководство от 19 души с председател Костадин Карамитрев.

След Националната конференция ръководството на Съюза започва работа за възстановяването на структурите на организацията. Съдействие в тази насока и за популяризиране на тракийската кауза оказва в. „Тракия“, който **от м. януари 1991 г. започва да излиза два пъти месечно**. За главен редактор е назначен Димо Райков.

За връщането на Съюза на обществената сцена като организация с патриотична насоченост и социална значимост се използват честванията на забележителни дати от национално-освободителните борби на тракийци.

Пълноценният организационен живот на Съюза и неговите дружества е свързан до голяма степен и с налична материална база. Ето защо ръководството на СТКПД работи сериозно по въпроса за възстановяването на собствеността на Съюза. Изключително трудна съдебна битка се води за Тракийския дом в столицата. След спечелване на всички дела и обжалвания във Върховния съд, на 5 февруари 1990 г. Съюзът успява да възстанови собствеността си върху тракийския дом на ул. „Ст. Караджа“ №7 в столицата. Постепенно се възстановява голяма част и от собствеността в провинцията, която е предоставена на разположение на дружествата. Много от тракийските дружества определят начина на стопанисване на имотите и ги превръщат в привлекателни центрове за организационна и културно-просветна дейност.

На **25-26 март 1992 г. в Хасково се провежда Деветнадесетият конгрес на СТКПД в България**, който е първият свободен конгресен форум след 59 години. Конгресът започва работа със 153 от

избраните 178 делегати. За председател на конгреса е избран историкът и преподавател в СУ „Св. Кл. Охридски“ доц. Стайко Трифонов. Във въстъпителното си слово той изразява надежда, че Тракийският конгрес ще работи конструктивно, за да покаже как трябва да работи и българският парламент. Изказването на му е породено от обстановката която доминира по това време в страната. Тракийският конгрес заседава във време, когато българското общество е разделено от безпрецедентни политически страсти, белязани от преориентацията на България от Изток на Запад, страната е в хаос, който оказва влияние върху всички и всичко, а работата на парламента е съпътствана от ежедневна конфронтация, нагнетяваща допълнително напрежение в ежедневието на българския народ. В този смисъл историкът и гражданин Стайко Трифонов се надява, че тракийци ще покажат конструктивен модел на поведение.

Деветнадесетият конгрес утвърждава стратегията, целите и задачите на Тракийската организация в новата политическа обстановка и очертава перспективите пред нея. След дискусия са приети следните принципни постановки, които стават основни цели и задачи за следващите години.

- **Необходимостта от държавна стратегия по националния въпрос**, която да бъде резултат от съгласие между политическите партии и обществените организации и със задължителното участие на Тракийската организация.

- **Като приоритетна задача се утвърждава решаването на социалните въпроси на тракийските бежанци и техните наследници**, в т.ч. и на тракийските българи извън България, на които трябва да се оказва материална и морална подкрепа.

- **По отношение характера на Тракийската организация е прието, че тя ще се изживява като независимо и обществено-патриотично сдружение, с непартиен характер.** В нея ще членуват и работят тракийци, независимо от тяхната партийна принадлежност. **Когато обаче интересите и защитата на тракийския въпрос налагат, тя следва да се ориентира и към политически форми на действие.**

- **Възстановена е традицията 26 март**, денят, в който българската войска превзема Одрин през 1913 г., **да бъде честван като „Ден на Тракия“.**

Деветнадесетият конгрес на организацията, приема промени в Устава. Първата съществена промяна е **името на организацията**, която от СТКПД става **Съюз на тракийските дружества в България (СТДБ)**. В организационно отношение се възприема конфедеративният принцип, при който основната структурна единица е тракийското дружество, което е юридическа личност.

Промените в Устава отново утвърждават като ръководни органи тракийския конгрес, общотракийска конференция, Върховен изпълнителен комитет, Контролна комисия (КК), Централно ръководство (ЦР) и председател на Съюза.

Последният се избира пряко от конгреса. Деветнадесетият конгрес преизбира за председател на СТДБ Костадин Карамитрев, който ръководи организацията до 11 май 2011 г., когато за нов председател е избран дотогавашният зам.-председател Красимир Премянов. Работата на двамата председатели се характеризира с приемственост и надграждане, което е изключително полезно за организацията и нейните членове. Върховният комитет, Централното ръководство и експертните екипи работят всеотдайно за преодоляване на трудностите, с чувство на дълг и отговорност към тракийската кауза, за единството и възхода на Тракийската организация. Новият председател Красимир Премянов непрекъснато напомня, че СТДБ не е механичен сбор от своите членове и подчертава, че смисълът на неговото съществуване се свежда до обединените усилия на всички членове, които могат и трябва да доведат до качествено ново функциониране на тракийското движение на национално и международно равнище, което не е по силите на нито един отделен член и изразява вярата си в съзидателния дух на тракийци.

След XIX конгрес усилията на Съюза и на тракийските дружества са насочени към възстановяване на всички структурни формирования, създадени от неговите основатели. Към 1998 г. тази задача е изпълнена. Възстановени са функциониращите към СТДБ Тракийски женски съюз, Тракийски младежки съюз, Клуб „Родопи“, Клуб на малоазийските българи, Клуб на ветераните тракийци, Тракийски научен институт, Вестник „Тракия“, Фондация „Капитан Петко войвода“, ИК „Тракия“, тракийски ансамбли и фолклорни групи. Всички те, постепенно се превръщат във фактори в обществения живот на страната, в защитници на тракийската кауза, на българщината и на българомохамеданите, които са тракийски и родопски българи, насилствено ислямизирани в миналото, но запазили своя език и българска принадлежност.

Успоредно с възстановителната и организационна дейност СТДБ работи за популяризиране на патриотичния характер на организацията и търсене на подкрепа от обществеността за тракийския въпрос, свързан с отстояване правата на тракийските бежанци не само като имуществен проблем, а и като проблем за защита на техните човешки права, чиито имоти в Източна Тракия и Мала Азия са заграбени през 1913 г. от Турция. Проблемът е поставян от ръководствата на СТДБ пред президенти, министър-председатели, председатели на Народното събрание, министри, депутати, политици. Тракийската организация успява да го превърне от общонационален в международен през 2008 г.

На практика СТДБ осъществява своята дейност на три основни равнища: международно, национално и регионално. **На международно равнище** ръководството на СТДБ фокусира дейността си върху взаимодействие с европейските институции в полза на тракийската кауза, като за тази цел ползва съдействието на български евродепутати.

Продължава на 7-а стр.

ПОКАНА ЗА НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ХРИСТИЯНСКИ СЪБОР „СПАСОВДЕН“

На 21 май 2026 г. в местността Бакаджика край Ямбол ще се проведе XX Национален тракийски християнски събор „Спасовден“.

Начало на събора: 10:30 ч.

Организатори на събора са: СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ, ОБЩИНА ЯМБОЛ, ОБЩИНА ТУНДЖА, ОБЩИНА ЕЛХОВО, ОБЩИНА БОЛЯРОВО, ДРУЖЕСТВО „ТРАКИЯ“ – ЯМБОЛ

Каним за участие в концертната програма ансамбли за изворен фолклор, певчески групи към НЧ, дружества, клубове, индивидуални изпълнители, танцови колективи.

РЕГЛАМЕНТ ЗА УЧАСТИЕ:

ВРЕМЕТРАЕНЕ:

АНСАМБЪЛ ЗА ИЗВОРЕН ФОЛКЛОР – ДО 15 МИН.

ФОЛКЛОРНА ПЕВЧЕСКА ГРУПА – 3 ПЕСНИ ДО 8 МИН.

ИНДИВИДУАЛНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ – 2 ПЕСНИ ПО 4 КУПЛЕТА ДО 5 МИН.

ТАНЦОВИ КОЛЕКТИВИ – 3 ТАНЦА ДО 10 МИН.

Организаторите си запазват правото за промени във времетраенето на изявите в зависимост от броя на заявките за участие.

Организаторите определят програмата и реда на изявите.

ОРГАНИЗАЦИЯ В ДЕНЯ НА СЪБОРА:

При пристигането си участниците информират отговорника за сцената за присъствието си и получават програма с реда на изявите.

При евентуално закъснение и пропускане на реда от стана на участниците, същите се явяват във време определено от организаторите.

Съставите и изпълнителите трябва да бъдат около сцената за изчакване на реда си 10 мин. преди изявата.

З А Я В К А

ЗА УЧАСТИЕ В XX-я НАЦИОНАЛЕН
ТРАКИЙСКИ ХРИСТИЯНСКИ СЪБОР „СПАСОВДЕН“ – 21 май 2026 г.

Моля попълнете цялата информация:

АНСАМБЪЛ ЗА ИЗВОРЕН ФОЛКЛОР.....

ПЕВЧЕСКА ГРУПА / ИМЕ, ПРИ НЧ, ДРУЖЕСТВО/

ИНДИВИДУАЛЕН ИЗПЪЛНИТЕЛ/ трите имена/

ТАНЦОВ АНСАМБЪЛ.....

ГРАД, СЕЛО.....

ОБЩИНА.....

ИМЕ ЗА КОНТАКТ

ТЕЛЕФОН ЗА ВРЪЗКА.....

E-MAIL.....

ПРОГРАМА, КОЯТО ЩЕ УЧАСТВА В СЪБОРА

/ИМЕНАТА НА ПЕСНИТЕ/:

1.

2.

3.

ОБЩО УЧАСТНИЦИ /БР./.....

ЗАЯВКИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В СЪБОРА СЕ ПРИЕМАТ ДО 11 МАЙ 2026 г.

НА АДРЕС: гр. ЯМБОЛ 8600, ул. „Джон Атанасов“ – 6 П.К. 61

ИЛИ E-MAIL: td_yambol@abv.bg

ТЕЛЕФОНИ ЗА ВРЪЗКА:

046/99 35 40 – от 9:00 – 12:00ч.; GSM: 0890 933 844

ДАТА ПОДПИС:.....

ЧЕСТВАНЕ НА 130 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО ДВИЖЕНИЕ В КАРНОБАТ

ИВАНКА МЕЧЕВА,
СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА ТЖС КЪМ
СДАБ

На 28.04.2026 г. в историческия музей в гр. Карнобат ТЖС и тракийско дружество

„Капитан Петко войвода“ гр. Карнобат организираха честване на 130 годишнината от началото на организираното тракийско движение. На честването председателката на тракийското друже-

ство Вяра Петрова бе поканила ученици и учители от ОУ „Христо Смирненски“ и от ПГСС/Професионална гимназия по селско стопанство. Честването бе посветено на мястото и ролята на

жените в тракийското движение.

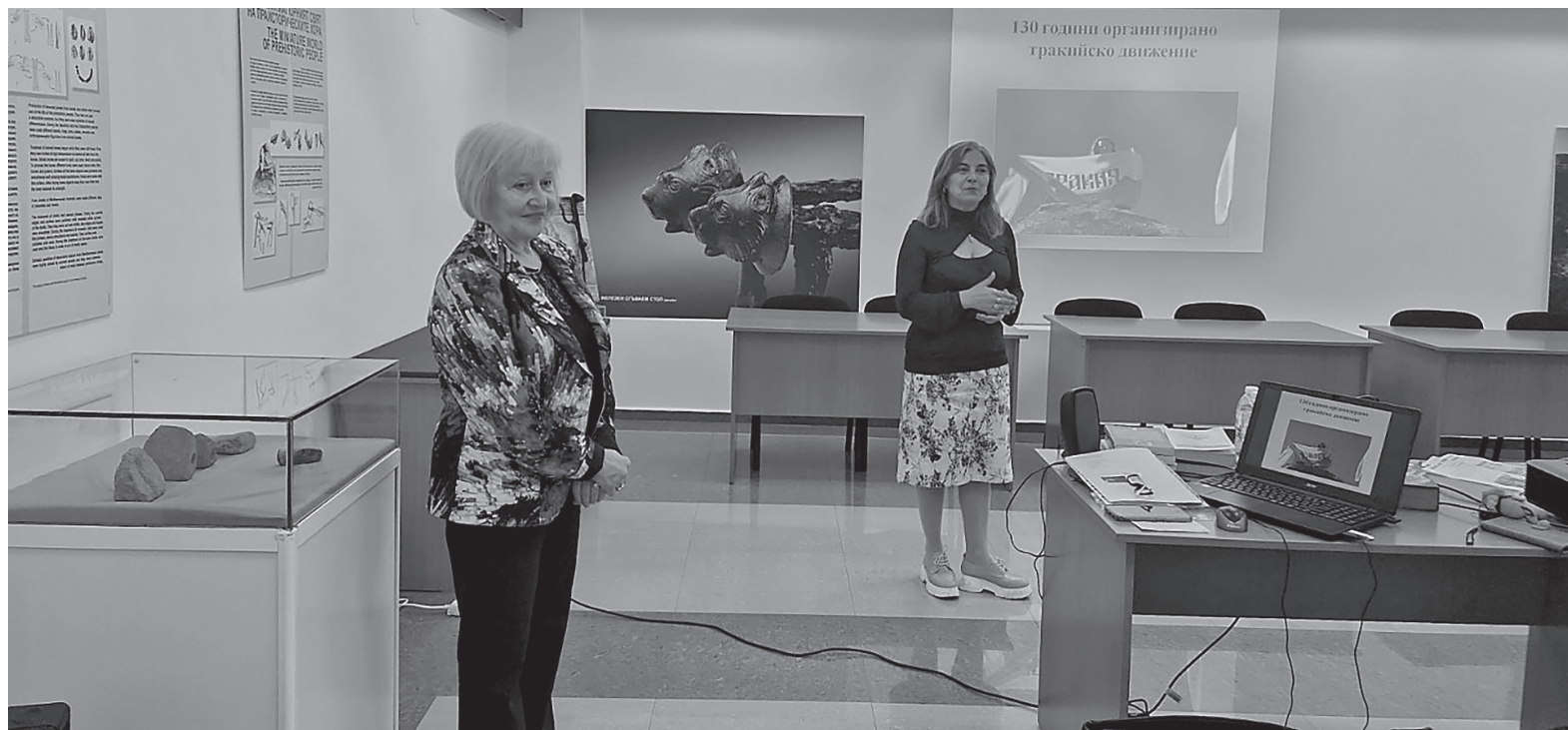
Съпредседателката на ТЖС Иванка Мечева запозна тракийците с дейността на някои изявени деятелки на тракийското движение,

на които през 2026 година се отбелязват юбилейни годишнини. Чрез презентацията оживяха образите на Мария Тенишева /Странджанската баба Тонка/, Мара Михайлова, Христина Стое-

ва, Петра Мечева. Всяка от тях е оставила трайна следа в тракийското движение.

Срещата се превърна в разговор за жените, чието дело и принос към тракийската кауза трябва да намерят по-голям отзвук не само сред тракийци, но и сред българското общество. Съвсем естествено жените заговориха за бившата председателка на тракийското дружество Милка Спасова и нейната неуморна дейност в тракийското движение, за тяхната съгражданка Милка Загорчева, ушила знамето на Паспаловската чета. Споменаха се нейните наследници и хора от Карнобат, които могат да дадат някакви сведения за нея. Всички се обединиха около идеята в бъдещата дейност на дружеството да се проучи живота на Милка Загорчева.

Това ще бъде приносът на карнобатските тракийци към 130 годишнината от началото на организираното тракийско движение.

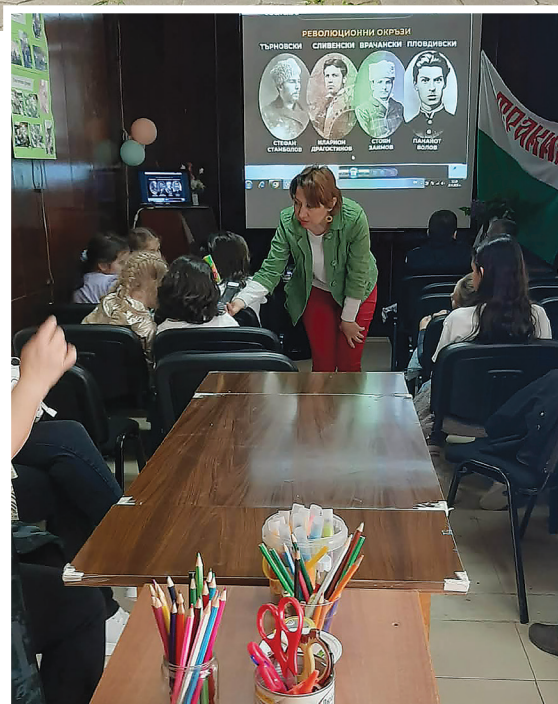

ТРАКИЙЦИ ПОЧЕТОХА 150 ГОДИНИ ОТ АПРИЛСКОТО ВЪСТАНИЕ

СОФИЯ

Членовете на ВК на СТДБ – акад. Иван Гранитски, д-р Ваня Иванова, Николай Василев и Андреана Янкова присъстваха на заупокойна молитва в памет на жертвите на Априлското въстание, отслужена на 27 април в катедралния храм „Св. Александър Невски“ от Негово светейшество патриарх Даниил, и в последвалото тържествено събрание в Българската академия на науките под патронажа на президента Илияна Йотова.

ПЛОВДИВ

На 20 април т.г. ученици от началните класове в СУ „Братя Миладинови“ посетиха читалище „Тракия – Пловдив – 2008 г.“ и се запознаха с нови факти, личности, герои и градове, свързани с Априлското въстание, и неговата роля в съдбата на България. Децата научиха за места и събития, непознати за тях и споделиха свои впечатления. Проверихме какво са научили с една викторина, след която всички се чувстваха горди, че са се справили много добре и са научили нови факти.

ХАСКОВО

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ в Хасково и читалище „Тракия 2008“ на 20 април отбелязаха 150-годишнината от Априлското въстание.

В двора на храма „Успение Богородично“ в града дойдоха и ученици от ОУ „Св. Климент Охридски“. Децата бяха старателно подготвили специална програма за възпоменателното събитие. Те припомниха незабравимия подвиг на въстаниците и някои от основните действащи лица: Боримечката, Хвърковатата чета на Бенковски, Апостолите, Райна Княгиня.

С вълнуващи стихове и възрожденски песни те прославиха борбите на българския народ за националното му освобождение, саможертвата на героите, останали завинаги в националната памет. Екна „Вятър ечи, Балкан стене“, развя се знамето на въстанието.

С едноминутно мълчание бе почетена паметта на жертвите.

На тържеството бе и Маргарит Петров, член на Върховния комитет на СТДБ.

Честването край най-старата църква в Хасково стана част от над 5000-те събития в цялата страна, посветени на отбелязването на 150 години от Априлското въстание с участието на ученици.

СРЕДЕЦ

РАДОСТИНА ПРАМАТАРОВА

Членовете на Тракийското дружество „Лазо Лазов“ в гр. Средец почетоха годишнината от Априлското въстание с интересна беседа от

Радка Стоянова, която припомни интересни факти за подвига на въстаниците.

Янка Дойнова се спря на „Кървавото писмо“ на Тодор Каблешков, с което е възвестено началото на въстанието. Женска формация

„Странджански букет“ изпълни песни, посветени на въстаниците в Панагюрище, на Райна Княгиня и на кораб „Радецки“.

С едноминутно мълчание бе почетена паметта на героите.

НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ФОЛКЛОРЕН СЪБОР „ГЕРГЬОВДЕН“ 2026 В ПОМОРИЕ

СВЕЛАНА ПЕЕВА

На 4-ти май 2026 г. красиви тракийски песни отново огласиха лятна сцена на НЧ „Светлина – 1939“ в Поморие.

За поредна година Община Поморие, ТД „Одринска епопея“, НЧ „Светлина 1939“ и Съюз на Тракийските дружества в България с огромна любов организираха Националния тракийски фолклорен събор „Гергьовден“ – 2026. В прослава на горда Тракия потомците на някогашните бежанци ни потопиха в магията на фолклора ѝ, разнообразните ѝ песни, обичаи и танци.

„Вече 22 години, в навечерието на Гергьовден, ние сме тук, за да покажем, че не сме забравили корените си.“ С тези думи съборът бе открит от кмета на община Поморие – Иван Алексиев. На откриването присъстваха председателят на Общински съвет Поморие – Адам Адамов, членове на Тракийско дружество „Одринска епопея“ – Поморие и общински съветници. Игуменът на Поморийския Манастир „Св. Вмчк. Георги“, иконом Атанас Чулаков благослови събора, всички участници, зрители и гости. Сред гостите на събора бе и председателят на Тракийско дружество „Странджа“ г-н Стефан Колев. Той поздрави участниците и прочете Поздравителен адрес от Красимир Премянов – председател на Съюза на тракийските дружества в България. Официалното откриване завърши с прекрасното изпълнение на група „Тракийка“ с ръководител Дора Арбова.

60 групови и индивидуални изпълнения бяха включени в програмата на събора. През целия ден зрители имаха възможност да се насладят на богатството на българския фолклор и на красотата на народните носии.

Изпълненията на участниците бяха оценявани от жури с председател Марин Маринов – собственик на фолклорна телевизия „Сърайс Мюзик“ гр. Варна и членове: Гергина Нейчева – тракийска народна певица и музикален педагог, Лазар Налбантов – тракийски народен изпълнител, Дора Арбова - музикален педагог и Ангел Ангелов – музикант – инструменталист.

СЪЮЗ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА В БЪЛГАРИЯ

1000 София
ул. „Стефан Караджа“ № 7А
e-mail: stdb_sofia@abv.bg
тел.: +359 2 987 48 96; тел./факс: +359 2 987 57 53

ДО
ИВАН АЛЕКСИЕВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПОМОРИЕ
ДО
АНА ТОДОРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ТРАКИЙСКО ДРУЖЕСТВО „ОДРИНСКА ЕПОПЕЯ“
ГР. ПОМОРИЕ

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

УВАЖАЕМИ Г-Н АЛЕКСИЕВ, УВАЖАЕМА Г-ЖО ТОДОРОВА,
УВАЖАЕМИ УЧАСТНИЦИ В XXII НАЦИОНАЛЕН ТРАКИЙСКИ ФОЛКЛОРЕН
СЪБОР „ГЕРГЬОВДЕН“, ЖИТЕЛИ НА ОБЩИНА ПОМОРИЕ,

Позволете ми от името на ръководството на СТДБ, на многобройните ни членове и лично от мое име да Ви поздравя с този светъл празник на българския дух и традиции. Тази година отбелязваме 130-годишнината на организираното тракийско движение в България и я свързваме с провеждането на настоящия Национален тракийски фолклорен Гергьовски събор. Високо ценим това значимо събитие в живота на община Поморие, тракийската организация и културния календар на страната. Нека заедно да съхраняваме и предаваме на поколенията тракийските традиции и богатството на красивия фолклор като жива памет за нашето минало и вдъхновение за бъдещето ни. В завета на предците ни се крие силата на българската идентичност и дух.

Пожелавам успех на всички участници! Поддържайте живи традициите ни, за да пребъде българският дух!

Честит празник!

С УВАЖЕНИЕ,
КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

170 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ТЕОФАНО ПОПОВА

На 22 април т.г. по инициатива на Клуба на жената – тракийка при Тракийско дружество „Одринска епопея“, гр. Стара Загора с председател Кирилка Иванова, бе отбелязана годишнина от рождението на Т. Попова с представяне на книгата „ТЕОФАНО ПОПОВА ОБЩЕСТВЕНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОГЛЕД КЪМ ЖИВОТА И ДЕЛОТО НА ЛЕГЕНДАРНАТА НАРОДНА УЧИТЕЛКА“, чиито автор е Стоянка Коева – доктор на педагогическите науки, член на старозагорското тракийско дружество.

Приветствени думи към авторката отпреди Цанко Атанасов, председател на дружеството. Последва поздрав от Представителния женски народен хор с художествен ръководител Петко Танев.

Теофано Попова е родена е в Стара Загора на 20 март 1856 г. Баща ѝ, абаджия, владеещ няколко езика, активно участва в просветното дело на града. Вуйчо ѝ Атанас Иванов е известен старозагорски учител и книжовник. Започва училище на 5-годишна възраст. Учителите и училищните настоятели са впечатлени от нейните блестящи способности и едва 14-годишна, тя е назначена за учителка. Преподава на четвърти и пети клас български език, риторика, педагогика, словесност. На 22 години остава вдовица с две деца, едното от които още неродено. До края на живота си свързва своята съдба с учителската професия, с просветната и обществената дейност. Владее шест езика. Написва 15 книги.

По време на Руско-турската освободителна война семейството е в гр. Свищов, където Попова посреща Александър II с думи на руски език. През Сръбско-българската война, като секретар на Червения кръст в Казанлък, Теофано Попова вдига на крак казанлъшката общественост, която събира и изпраща огромно количество помощи за войниците на фронта. От учебната 1886–1887 г. Попова е учителка в Севлиево девическо училище. Записва големия си син Димитър в Априловската гимназия в Габрово. В Севлиево се създава първият социалистически кръжок в България. Тя е негов член и участва активно в дейността му. Организира клубове по самообразование на ученици, на граждани. По нейна инициатива се създава женски клон към клуб „Приятелска дружина“. Има огромна библиотека и подпомага създаването на обществена библиотека с читалня. Пропагандира социалистическите идеи, свързани с борбата срещу злото и неправдата.

Синът ѝ Димитър е сред организаторите

на бунта на учениците в Априловската гимназия на 11.02.1891 г. След изключването му, майка му го прехвърля в Пловдивската мъжка гимназия. Там заедно с Георги Бакалов, той е водач на бунт в Пловдивската гимназия. И двамата са изключени от всички училища в България.

Въпреки реномето си на социалистка и бунтарка, тя заминава за Солун и е назначена в Солунската българска девическа гимназия за учителка и управителка на девическия пансион към нея. Преподава български език и история. От септември 1894 г. отново е учителка по литература в Старозагорската девическа гимназия. Има огромен авторитет сред учителите и обществеността.

Смисълът на нейния живот е доброто, което може да направи за бедните и отрудени хора. През 1900 г. като член на окръжния учителски съвет в Стара Загора, тя протестира с искане към просветното министерство за връщане на уволнените учители в училищата. Десетина дни след това получава заповед за уволнение. След 29 години учителстване, 44-годишна, отдава ум и младост на просветното дело, тя е уволнена завинаги. Решава да посвети остатъка от

живота си на бедните и бездомни сирачета. Намира спасение в благотворителната дейност, в себраздаването, в името на доброто. На 3 март 1899 г. с подкрепата на будни съграждани Теофано Попова основава благотворително дружество „Добрий самарянин“ в Стара Загора. То има две секции – старопиталище за самотни възрастни хора и сиропиталище за сирачета.

През 1912 г. е убит и вторият ѝ син Васил.

Съкрушена, Теофано заживява като благодетел, будител, педагог. Отдава се на благотворителното дело до последния ден на своя живот. Цялата си нежност и обич на осиротялото си сърце отдава на децата. Техните радости и скърби са и нейни, техните съдби – нейна съдба. Учи ги на труд, на взаимопомощ, на занаят. Някои отиват в Садово, в земеделското училище, в гимназията или в педагогическото училище.

Последната радост на Попова е отпуснатата сума за строителство на дом за деца сираци. Домът функционира 115 години, допреди два-три месеца. Носи нейното име – Дом „Теофано Попова“. В двора има неин паметник. Последната ѝ воля е отразена в нейното завещание – повелява с доходите от имота ѝ да се отглеждат деца сираци и имотите ѝ да не се отчуждават.

111 ГОДИНИ ОТ АРМЕНСКИЯ ГЕНОЦИД

ИСКРА ЧЕРНЕВА

На 24 април пред Каменния кръст (Хачкар) в столичната градина Ереван се състоя възпоменателна вечер по повод геноцида над арменския народ. Преди 111 години се извършва ужасяващо изтребление на арменското население, живеещо на изконните си земи в пределите тогава на Османската империя. Началото е поставено на 24 април 1915 г., когато в Константинопол са арестувани и избити над 800 души арменци – интелектуалци, представители на арменската наука, литература, драматургия, поезия, музика, журналисти, адвокати, учители, свещеници. Следва масово депортиране на арменското население към сирийската пустиня като следствие от систематичното преследване на християнски етнически общности, възприемани като заплаха за териториалната цялост и националната идея на империята. Над милион и половина арменци намират смъртта си във водите на Тигър и Ефрат и в пустинята.

На 24 април 2015 г. Народното събрание на Република България признава масовото изтребление на арменците в Османската империя и този ден е обявен за Ден на възпоминание на неговите жертви.

На проявата присъстваха посланикът на Република Армения в България – г-жа Цовинар Абарцумян, историкът акад. Георги Марков – член на ВК на СТДБ, италианският арменолог Игор Дорфман-Лазарев. В словата си те изразиха съпричастността си към жертвите и споделиха призива никога повече да не се повтарят подобни чудовищни дни. Акад. Георги Марков наблегна и на факта, че две години преди тежката арменска трагедия се случва един друг геноцид – този над тракийските българи от Източна Тракия, принудени да напуснат своите домове и поели тежкия път на неизвестността. Певецът и композитор Хайгашод Агасян – член на ВК на СТДБ, изпълни вълнуващи арменски песни, които завладяха с елегичното си въздействие присъстващите. Пред паметника Хачкар на арменските жертви Искра Чернева поднесе цветя от името на СТДБ като символ на общата жива памет, която отрежда на всички невинни жертви вечността.

ОТЧЕТНО СЪБРАНИЕ НА ТД „ПЕТЪР КИПРИЛОВ – 1897“ В ГР. АЙТОС

МАРИЯ ВЕЛИНОВА, ГР. АЙТОС

На 25 април 2026 г. ние, пазителите на родовата памет от Тракийско дружество „Петър Киприлов – 1897“, гр. Айтос, се събрахме в заседателната зала на Община Айтос за нашето годишно отчетно събрание. Вечните звуци на странджанския химн развълнуваха сърцата на 45-те присъстващи членове, сред които и г-жа Елена Петрова, правнучка на нашия патрон, и дадоха тържествено начало на събитието.

Председателят на дружеството г-жа Мария Тодорова, представи доклад за дейността ни през изминалата 2025 година, а г-жа Тонка Трухчева и г-жа Стефка Николова ни запознаха с финансовия отчет.

С поглед към бъдещето приехме амбициозна програма за 2026 година, обединявайки волята си около нашите основни цели и инициативи: отбелязване на значими събития от историята на България и на тракийското движение, памет и защита на тракийската кауза, патриотично вдъхновение сред младите тракийци, активно участие в културния живот на Айтос, възраждане на тракийската песен чрез разширяване на певческата ни група и други.

Г-жа Златка Вълева, организатор и водещ на събранието, представи накратко всеки един от новите ни членове, които всички ние с радост приветствахме: г-жа Тая Койчева, г-жа Веселина Стоянова, г-жа Любка Георгиева, г-жа Марияна

Тракийско дружество – 1897 „Петър Киприлов“, гр. Айтос

Стоянова и г-жа Златка Димова.

Вълнуващ миг от срещата бе 80-ият рожден ден на г-н Георги Ошавков. Неговите спомени за съдбата на предците му, прокудени

като бежанци от Източна Тракия, просълзиха залата и напомниха за незарастващата рана на Тракия. Към този разказ се присъедини и ветеранът ни г-н Величко Милу-

шев, превръщайки събранието в своеобразен урок по жива история. Срещата ни завърши с тържествен обяд, където гласовете ни се сляха в народни песни. Да носим

с гордост завета на Тракия и да превърнем спомена в светилник за нашите потомци, за да знаят и помнят, че в тях тече кръвта на герои и мъченици.

130 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО...

Продължение от 2-а стр.

През 2008 г. по предложение на Съюза на тракийските дружества в България, направено от евродепутатите Маруся Любчева и Евгени Кирилов, Европейският парламент приема резолюция, с която обвързва членството на Турция в ЕС с обезщетенията за имотите на тракийските българи, т.е. със законните права на наследниците им. През ноември 2013 г. тракийска делегация, включваща председателя Кр. Премянов, председатели на тракийски дружества от страната, членове на ЦР и Върховния комитет, ръководството на ТЖС, учени от ТНИ начело с неговия председател член-кор. проф. Васил Проданов, акад. Георги Марков, проф. Светозар Елдъров и др., посещава Брюксел. По време на визитата евродепутатите са запознати със същността на тракийския въпрос и е представена кни-

гата на Любомир Милетич „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“

Международната дейност на СТДБ е свързана и с взаимовръзки с Гърция и Турция за реализация на различни проекти на тракийци и защита на българските интереси. Изключително ползотворно е сътрудничеството с българската общност в Турция, където се работи активно за опазването на българските паметници и църкви в Одрин и Истанбул, провеждат се Национални тракийски събори в българските храмове в Одрин.

На национално равнище ръководството на СТДБ изхожда от предпоставката, че без тясно взаимодействие с държавата и други институции активността на организацията не може да излезе от рамките на историческия спомен и съхраняването на културата на тракийските българи. Затова стремежът

е да се постигат определени успехи в приобщаването на държавните институции към тракийските проблеми. За съжаление не всички български политици изразяват готовност за сътрудничество и съпричастност с тракийската кауза. Мнозина от тях не познават проблема, а други изхождат от криворазбрана представа за добросъседски отношения с южната ни съседка.

Изключително ползотворно през годините е сътрудничеството на ръководството на СТДБ със Столична община при организирането и честването на Деня на Тракия. Като резултат от доброто сътрудничество по предложение на СТДБ Столичният общински съвет приема решение за оформяне на квартал от улици, които ще носят имената на тракийските дейци: Димитър Маджаров, Анастас Разбойников, Георги Кондолов, Руси

Славов, Иван Орманджиев, Стамат Икономов, Лазар Маджаров, Михаил Герджиков, Яни Попов, Димитър Катерински, Стойчо Гаруфалов, Христо Караманджуков и Мара Михайлова. Пак по предложение на СТДБ една от метростанциите в столицата носи името „Тракия“.

Дейността на национално равнище се проявява и в заемане на важни позиции по значими обществени проблеми със съответни писма и/или публични декларации, на които ръководството на СТДБ гледа като на инструмент за натиск върху общественото мнение и правителствата. Съюзът вижда като своя важна задача борбата срещу всякакви действия, които водят до дезинтеграция на българската нация, нейния суверенитет или нейната територия, отнемат придобивки на български граждани.

Продължава на 8-а стр.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Ръководството на ТД „Слав Мерджанов“, гр. Карнобат честви рождените дни на своите юбилари Станка Димитрова Стоева и Алекси Добрев Лафазанов, които през м. май навършват – 80 години.

Поздравления и за Никола Стоянов Дишков, роден на 30 май 1989 г.

ТЪЖНА ВЕСТ

С прискърбие и болка научихме за кончината на Стоян Неделков Матушев (1938–2026), дългогодишен зам.- председател на ТД „Лазар Маджаров“, гр. Сливен.

Тракиец и общественик, той беше дълбоко свързана с трагичната съдба на тракийските бежанци, работеше активно и всеотдайно за тракийската кауза.

Поклон пред светлата му памет!

Кирил Киряков,
Председател на ТД „Лазар Маджаров“,
гр. Сливен

ТРАКИЙСКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7А, тел.: 02/987 48 96

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: Главен редактор д-р Ваня ИВАНОВА, чл.-кор. на БАН проф. Васил ПРОДАНОВ, акад. Иван ГРАНИТСКИ, Искра ЧЕРНЕВА, д-р Динко СТРАНСКИ, Хубен СТЕФАНОВ; Тодор КОРУЕВ | Дизайн: Мария БУДЕВА; e-mail: stdb_sofia@abv.bg, факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Димитринка СМОЛЕВА (София) 0886 746 044; Христо ХРИСТОВ (Варна) Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) 076/60 13 67; Радостина ПРАМАТАРОВА (Средец); Стефан МИЛЕВ (Маджарово); Веска ЛАМБОВА (Шумен) 0877 71 85 03; Светла ЧЕРНОГОРОВА (Сливен); Донка ДИМОВА (Карнобат) Златка МИХАЙЛОВА и Анаета ГЕОРГИЕВА (Хасково) 0894 044 420; Мария ИВАНОВА (Ямбол) Светлана ПЕЕВА и Валя ГЕОРГИЕВА (Поморие); Недка ОНОВА (Крумовград).

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака).

КИРИЛИЦАТА И ПРАВОСЛАВИЕТО СА СТЬЛБОВЕ НА НАШАТА ИДЕНТИЧНОСТ

Православната вяра е спасила българина от потурчване, а кирилицата го е предпазила от погърчване

Културните символи създават и пазят идентичността и на отделния човек, и на етноса

Продължение от миналия брой

ИНТЕРВЮ НА АНЖЕЛА ДИМЧЕВА
С ПРОФ. Д. И. ИВАН МАРАЗОВ, ЧЛЕН НА ТНИ

Така не се подхожда в оформянето на съзнанието на поколенията. Много европейски политици открито говорят срещу православието. Това е форма на религиозна война. Но именно православието е спасило българина от потурчване, а кирилицата го е предпазила от погърчване. Това са стълбове на идентичност и да се бориш срещу тях е античовешка постъпка. Православната религия, приета от княз Борис, разрешава превода на свещените писания на български. Писмеността е нужна на вярата, не на счетоводството. Светите братя Кирил и Методий са духовни водачи, не търговци. Това е революция – създаваш собствена писменост, защото си загрижен за духовното спасение на собствения си народ. И полагаш основите на книжната култура, на своя собствена духовност. Отдавна е време да се създаде държавна програма за издания върху културното наследство на България и на света. Това са скъпи книги и усилията на едно-две издателства не са достатъчни. Това ще направи и цената на книгата по-ниска, а качеството ѝ по-високо.

– **Благодарение на настояването на българския дипломат Бойко Коцев и борбата на нашите правителства за равнопоставеност в ЕС, с кирилските букви беше изписано „евро“ на банкнотите на еврозоната. Най-сетне се**

случи изтриване на една несправедливост, срещу която се бореше още Константин Кирил Философ, произнесъл беседата против триезичниците във Венеция. И ако тогава е ставало дума за латински, гръцки и еврейски език, днес кирилските букви са равностойни на латин-

ските и гръцките сред най-силните държави в Европа. Но какво още ни липсва по отношение на културната политика, за да се говори по света повече за България и за нейните безценни артефакти?

– Да, това беше крачка напред. Но ние сме участници в една парадоксална ситуация – нито Англия, нито САЩ са в Европейския съюз, а официалният език там е английският. Станахме едноезични, както е било в европейското Средновековие. Какво е нужно? Разбиране. А това означава материално поощряване на изследванията в тази област: организиране на международни форуми у нас, издания на европейски езици, пътувания за участие в международни конференции. Една национална програма „Културно наследство“.

– **Как оценявате инициативата на г-жа Йотова, която безспорно е сериозен поддръжник на ролята на България в европейското културно развитие?**

– Госпожа Йотова има сериозна подготовка в областта на културата и културното наследство на България. В това ме убедила серия нейни изказвания във връзка с различни културни събития. И самият факт, че тя организира този форум, подкрепя моите впечатления. Това е повод публично да се поговори за духовната идентичност. Ако повечето политици притежаваха нейния размах и усет за важноста на историята и писменото наследство, ние нямаше да изживяваме днешната очевидна криза в целия културен сектор.

130 ГОДИНИ ОРГАНИЗИРАНО ТРАКИЙСКО...

Продължение от 7-а стр.

Така например на 22 юни 2013 г. Кр. Премянов изпраща писмо до министъра на културата Петър Стоянович, с което подкрепя инициативата на изявени български интелектуалци и родопчани, и апелира за възстановяване на Родопския театър в Смолян. Само седмица по-късно ръководството на Съюза на тракийските дружества приветства решенията на Общинския съвет в Смолян и на Министерство на културата, с които театър „Николай Хайтов“ в Смолян е възстановен и на практика от м. септември с. г. продължава своята дейност. Това е културна придобивка за родопските и тракийските българи, за чието запазване допринася и ръководството на СТДБ, което е основание за удовлетворение.

На 22 юни 2013 г. Съюзът на тракийските дружества в България, чиито основен приоритет е грижата за пълноценното развитие на регионите, в които живеят тракийски българи, се обръща към министър-председателя на България с апел да предприеме необходимите нормативни и финансови мерки за възстановяване на дейността на болницата в град Девин.

СТДБ провежда основните свои инициативи в тясно взаимодействие с Тракийския научен институт (ТНИ), изхождайки от разбирането, че на Съюза е необходим научен анализ на

всичко, което се отнася до тракийската проблематика. Така например през 2013 г. Съюзът и Тракийският научен институт изработват и предлагат проект за декларация на Народното събрание в памет на разореното и прогонваното на тракийските българи, с надежда, че тя ще обедини всички парламентарни групи около тракийската кауза. За съжаление въпросната декларация е прочетена от парламентарната трибуна като документ само на една от парламентарните групи.

Чрез декларации и позиции СТДБ и ТНИ отстояват национално-отговорни позиции по проблеми, свързани с опити за пренаписване историята на тракийските българи, на Балканската война, срещу опитите за промяна на идентичността на ислямизираните българи в Родопите, по въпроса с т. нар. помашко малцинство в България и др.

На регионално равнище дейността на Съюза е изключително важна, защото дейността на тракийските дружества по места е от значение за цялата организация. Поради това постоянна задача на ръководството на СТДБ е оказването на съдействие на местните организации за тяхното укрепване и развитие. В резултат на активната работа на тракийските дружества по места и на техните ръководства, е постигнато добро

взаимодействие с органите на местно самоуправление, които в повечето случаи са съорганизатори на тракийските прояви, а техни официални представители участват в тях. Чрез отбелязването на значимите дати и събития от историята на тракийското движение местните дружества подпомагат работата по патриотичното възпитание и укрепване на националното самосъзнание на българското население в тракийските райони и в Родопите. Тракийските дружества участват в провеждането на всички мероприятия на национално ниво, организирани от Съюза на тракийските дружества в България.

Борбата за запазване паметта за тракийските българи, заема основно място в дейността на Съюза на тракийските дружества в България. Ежегодните програми на организацията са своеобразна стратегия за защита на българщината и православието, която последователно се изпълнява. Традиционно годината на тракийци започва и завършва с поклонение пред делото на Петко Киряков Каракирков (18.12.1844 – 07.02.1900), известен като Капитан Петко войвода, който е патрон на Тракийската организация. Десетки са съборите-поклонения на паметни места, фолклорните фестивали и чествания, които ежегодно се организират от СТДБ и неговите структу-

ри – отбелязване на Деня на Тракия в столицата и в страната на 26 март, Национален тракийски младежки събор-поклонение Илиева нива, Национален тракийски фолклорен събор „Богородична стъпка“, Национален тракийски събор „Спасовден“ в Ямбол, традиционните събори в двете български църкви в Одрин, Национален тракийски фолклорен гергьовски събор в Поморие, Национален тракийски фестивал „Фолклорен венец Божура“, Национален тракийски събор-поклонение в Славейно, Национален тракийски събор – поклонение на Петрова нива, Национален тракийски женски събор-поклонение в с. Аврен, Национален тракийски събор-поклонение в Маджарово.

На съборите-поклонения и честванията, организирани от Съюза на тракийските дружества в България участват тракийци от цялата страна, много граждани, членове на държавното управление, духовници от Българската православна църква, депутати и общественици, което е доказателство за влиянието на Съюза като гражданска организация, която на национално равнище допринася за формирането на трайни и стойностни родолюбиви нагласи сред българите и за възпитание на младото поколение в дух на уважение и преклонение към родовата памет и българското историческо и културно наследство.

Със съдействието на Съюза на тракийските дружества в България са построени паметниците, църквите и параклисите на Петрова нива, на Илиева нива, в Маджарово, паметникът на Антим I в Одрин, паметниците на Капитан Петко войвода в Рим и Киев, в редица български селища и др., в които е вградена паметта и историческата истина за трагедията на тракийските българи и техните борби за освобождение и съхраняване на българския дух.

В политиката за съхранение на паметта, водена от Съюза на тракийските дружества в България важно място заема издателската дейност. Организацията е инициатор и издател на редица ценни книги, справочници и документални издания, имащи историческо, научно, културно значение. Като източник на познание, те представляват интерес за читатели, изследователи, дипломати и политици. Издадените от СТДБ книги са разпространени във всички депозитарни български библиотеки.

Един от най-мощните проекти на Съюза на тракийските дружества в България и Тракийския научен институт е издаването на Енциклопедия „ТРАКИЯ“, том I и том II, публикувани през 2022 – 2024 г., и преиздаването им през 2025 г. С превеждането и разпространението на том I на английски език Енциклопедия „Тракия“ става достъпна за 2 милиарда души по света, говорещи английски език. Английският вариант на изданието бе из-

пратен до чуждестранни библиотеки, до посолствата на европейските държави и до страните, членки на Съвета за сигурност на ООН. Целта е историята и културата на тракийските българи, както и истината за геноцида над тях, да достигне до учените, политиците, дипломатите и световната общественост, за да се припомни, че тракийският проблем, който продължава да чака своето решение, има и международни измерения.

Проектът за метростанция „Тракия“, по който се работи включва няколко пана, посветени на Тракия и на борбите на тракийските българи за национално освобождение и обединение. СТДБ и ТНИ ежегодно организират научни конференции и изложби, посветени на годишнини от началото на организираното тракийско движение в България, на годишнини от Илинденско-Преображенско въстание и Балканските войни, на църковно-националните борби на българите в Тракия и учредяването на Българската екзархия, в които участват изявени учени и изследователи. Националните ученически конкурси за разказ и есе, които СТДБ и ТНИ провеждат, са сполучлива форма за работа с младите хора.

СТДБ чрез своята многообразна дейност се утвърди като институция за съхранение на паметта и българската идентичност. Затова с гордост ще посрещне своята 130-та годишнина, под чието мото ще преминават всички мероприятия през настоящата година.